

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

27. TÝDEN (1.7.2024)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

S různou intenzitou pokračuje nálet nových krytonosců, může být až několik desítek brouků/rostlinu - monitorovat několikrát týdně na více místech porostu. Mírně nadprůměrný zůstává přílet mšice zelné, v některých porostech dochází k růstu kolonií. Objevují se dospělci nové generace zápředníčka, brzy budou nové housenky. Škodlivost dřepčίκů a molice zůstává odlišná pozemek od pozemku, s líhnutím dospělců dřepčícíků nové generace bude riziko škodlivosti vzrůstat. Pokračuje kladení květilky zelné a bělásků. V méně ošetřovaných porostech jsou přemnožené třásněnky.

U některých škůdců zůstávají velké rozdíly mezi oblastmi i různými termíny sázení/setí na jednom pozemku. Rozdíly jsou způsobeny úspěšností přezimování a intenzitou srážek - v sušších oblastech je více škůdců.

Brukvovitá zelenina - riziková zůstávají krytonosci, kteří mohou během jednoho dne dosáhnout počtu až několika dospělců/rostlinu a mohou být pouze na části pozemku. V současném počasí je migrace rychlá, je třeba sledovat porosty několikrát týdně nebo použít žluté misky. Praha škodlivosti přesahují molice, dřepčící, v některých porostech i mšice zelná. Zvyšuje se početnost dospělců zápředníčka (nová generace) - sledovat porosty na přítomnost housenek. Pokračuje kladení druhé generace květilky zelné. Počasí vyhovuje třásněnkám, migrace bude probíhat po celé léto - sledovat hlavně zelí, kde škodí v hlávkách. Mohou škodit housenky můr a bělásků.

Ostatní zelenina - končí období pro ochranu porostů proti housenkám osenice polní, většina je již trvale ukrytá v půdě, kde se nedají redukovat. Pokračuje nálet třásněnek na cibuli a do dalších plodin, vyšší početnost je v oblastech, kterým se vyhýbají srážky. S dozráváním hrachu končí let obaleče hrachového a dalších škůdců hrachu. Létají různé druhy můr, makadlovka řepná aj., škodlivost bude odlišná pozemek od pozemku.

Riziková: molice, krytonosci, zápředníček, dřepčící, třásněnky, mandelinka, housenky, mšice, slimáci a další druhy

Zápředníček polní

- objevují se dospělci nové generace, brzy budou nové housenky.

Monitoring - početnost dospělců je možné sledovat průchodem porostu. Zelené housenky jsou na spodní straně listů.

Odchyty do feromonových lapáků na sledovaných lokalitách neodpovídají početnosti dospělců pozorovaných v porostech - nedají se použít k monitoringu.

Ochrana - proti nejmladším housenkám.

Krytonosci

- pokračují nálet krytonosců do brukvovité zeleniny, intenzita je nižší než minulý týden, ale v některých porostech zůstává několik brouků/rostlinu. **Riziko poškození brukvovité zeleniny zůstává vysoké.**

Monitoring - dospělci na vrchní i spodní straně listů. V řapících drobné, kulaté jamky nebo bělavá místa s vajíčky uvnitř. Larvy vyžírají řapíky listů a silné listové žilky, které zahnívají a tmavnou. Po rozříznutí uvnitř beznohé larvy s hlavou.

Nálet dospělců je možné sledovat pomocí žlutých misek.

Ochrana - proti dospělcům před vykladením vajíček. Poškození od larev - odlomení napadených listů při sklizni.

Molice vlašovičnicková

- intenzita přiletu se snižuje, pomalu končí období hromadné migrace z řepek a zdrojem molice budou porosty brukvovité zeleniny.

Monitoring - bílí dospělci většinou na spodní straně listů, světlá vajíčka jsou na bílé ploše.

Ochrana - dospělci jsou citliví k insekticidům, u kontaktních přípravků je

nezbytné kvalitní ošetření spodní strany listů. Kapky musí být drobné a pokrýt většinu plochy listu, aby molici trefily. Účinnost zvýší smáčedlo. Proti nymfám a v závislosti na výskytu dalších škůdců (i registraci a reziduím pesticidů) jsou účinné Benevia, Movento a Spintor.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- škodlivost zůstává lokální, v závislosti na lokalitě a pozemku. Budou se líhnout dospělci nové generace - početnost se pravděpodobně skokově zvýší, jako v loňském roce.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Mechanickou bariérou je zakrytí sítí proti hmyzu.

Květilka zelná

- pokračuje kladení vajíček druhé generace, přednostně klade na mladé rostliny.

Monitoring - bílá vajíčka ve skupinách, méně často jednotlivě na kořenovém krčku a na dalších částech rostlin dotýkajících se půdy. Samice kladou přednostně na mladé rostliny nedlouho po výsadbě. Bílé beznohé a bezhlavé larvy na kořenech nebo uvnitř spodní části rostlin.

Ochrana - zakrytí sítěmi, moření sadby. Škodí na mladých rostlinách zničením kořenů (krnění až úhyn rostlin) nebo vžíráním do kedlubnů ležících na zemi apod. V porostech, kde škodí, se provádí ochrana proti dospělcům před vykladením vajíček. U kedlubnů je prevencí zabránit dotyku konzumní části s půdou - nepoléhavé rostliny.

Osenice polní

- hledat požerky a housenky z pozdního kladení, které ještě v noci vylézají z půdy na nadzemní části. Většina housenek je již trvale v půdě, kde se současnými přípravky nedají redukovat.

Monitoring - dospělci odchycem do feromonového lapáku nebo sledovat odchvy ve světelných lapácích na Rostlinolékařském portálu. Housenky bývají ukryté v půdě v okolí rostlin, přítomnost se pozná podle požerků na spodní části rostlin.

Ochrana - proti mladým housenkám, které žerou na nadzemních částech rostlin. Starší housenky zůstávají trvale v půdě, kde se nedají regulovat. Postřik se provádí navečer nebo v noci - housenky mají noční aktivitu.

Třásněnky

- nálet dospělců pokračuje, objevují se i v brukvovité zelenině. Početnost závisí i na množství srážek, které třásněnky redukují. Na méně intenzivně ošetřované cibuli mohou být desítky nymf a několik dospělců/rostlinu.

Monitoring - na listech tmaví i světlí dospělci a nymfy, na starších rostlinách jsou ukrytí mezi nahloučenými listy. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním. U zelí před vniknutím dospělců do hlávek.

Mšice zelná

- pokračuje nálet dospělců, který je intenzivnější než jiné roky (až několik okřídlených mšic/rostlinu). Škodlivost (velké kolonie) se tvoří zatím jen v hlávkách zelí. Při nižším výskytu je reguluje ochrana proti

jiným škůdcům a predátory. Na listech jsou i další druhy mšic.

Monitoring - dospělci a nymfy většinou na spodní straně listů nebo ukryté v srdéčku a hlávkách.

Ochrana - v závislosti na poměru mšic a užitečných organismů. Většinou regulovány ochranou proti jiným škůdcům. Zelí a hlávková kapusta - sledovat účinnost ochrany, použít systémové přípravky.

Mšice

- výskyt mšic na ostatních druzích polní zeleniny nízký, většinou je redukují užitečné organismy.

Monitoring - dospělci a nymfy většinou na listech, u některých druhů i v půdě na kořenech.

Ochrana - v závislosti na plodině a početnosti. Při vyšším výskytu užitečných organismů upřednostnit selektivní přípravky.

Motýli

- létá kovošklec gama a bělásci, mohou se vyskytnout housenky dalších polyfágních druhů. Ve sledovaných porostech zatím jen vajíčka bělásky řepového, ale housenky žádné (reguluje je ochrana proti dalším škůdcům brukvovité zeleniny).

Monitoring - na rostlinách hledat vajíčka a housenky, které jsou na spodní straně listů. U některých druhů jsou viditelné požrané listy.

Ochrana - proti nejmladším housenkám.

Další škůdci

- **vrtalky** - na listech různých rostlin se objevují úzké, chodbičková miny s larvou

uvnitř. Většinou neškodí - odlomení listu při sklizni.

chřestovníček obecný - na chřestu hojní dospělci a vajíčka, občas i larvy, někde by mohly škodit i larvy vrtule chřestové, která je většinou vzácná.

dospělci i mumie mšicomarů. V brukvovité zelenině s početnějším výskytem mšice zelné jsou i larvy pestřenek, ostatní regulátoři mšic jsou vzácní (zlatoočky, bejlomorky aj.). V porostech s housenkami zápředníčka se vyskytují lumci rodu *Diadegma* - dospělci i kokony, parazitace kukel je přes 50 %.

Užitečné organismy

- v porostech se mšicemi jsou nejhojnější slunéčka (všechna vývojová stádia) a

Přílet krytonosců pokračuje - sledovat porosty několikrát týdně

V hlavní žilce i řapících jsou snůšky krytonosců

Rostoucí kolonie mšice zelné

Pokračuje kladení květilky

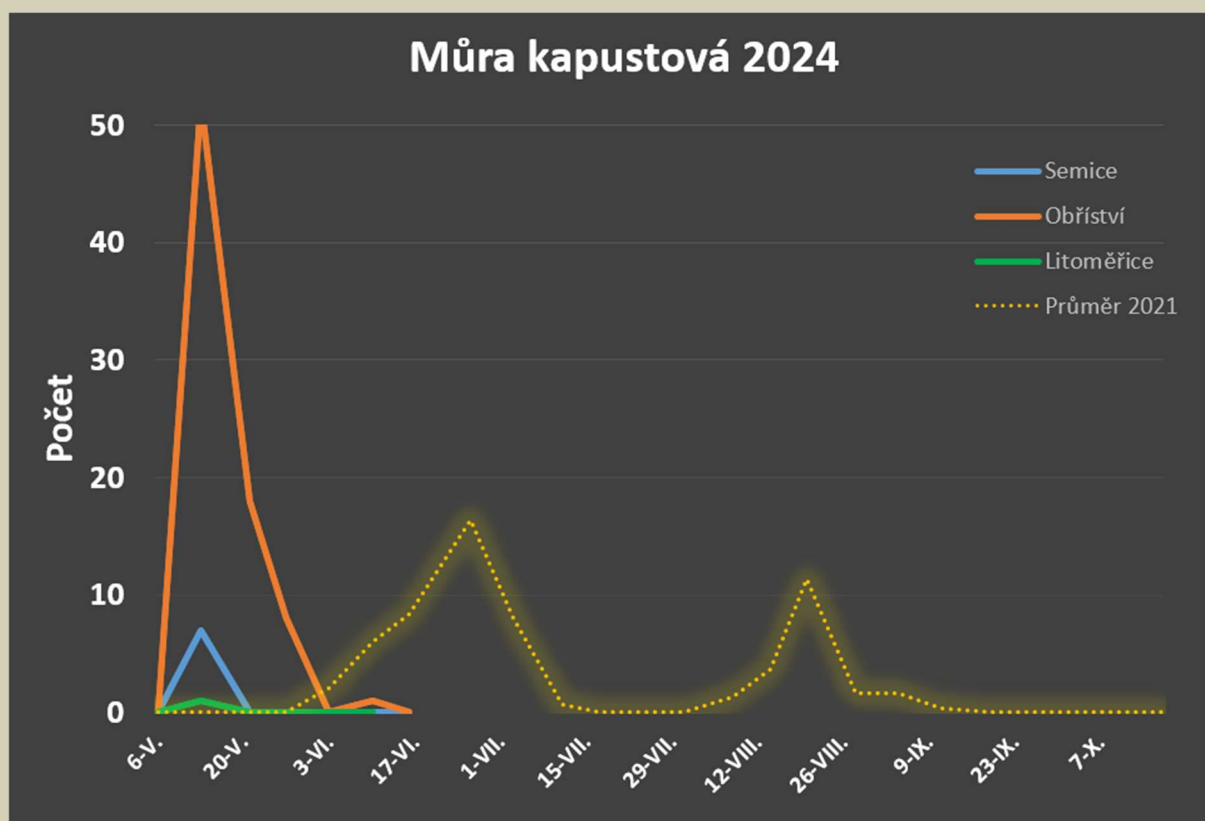
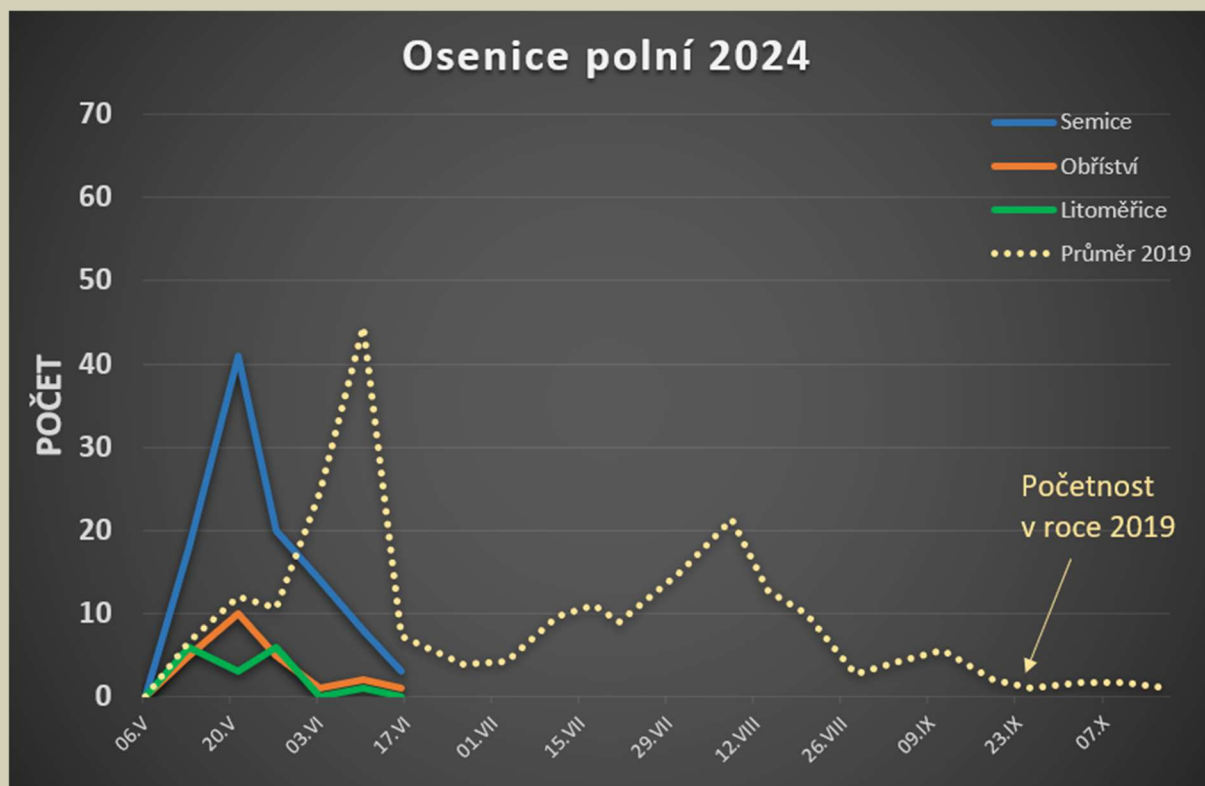
Parazitované kokony zápředníčka lumkem rodu *Diadegma* (uvnitř síťovitého kokonu zápředníčka je šedý kokon lumka). Parazitace i výskyt dospělců jsou i v intenzivně ošetřovaných porostech vysoké. V letošním roce zatím nezjištěny kokony ani dospělci lumčičků, kteří jsou též významnými regulátory housenek.

Odchyt motýlů do feromonových lapáků v roce 2024

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- tento týden žádní noví jedinci v lapácích - nepříznivé počasí

Osenice polní - mezigenerační období

Můra kapustová - mezigenerační období

Zápředníček polní - líhnutí a kladení dospělců nové generace - sledovat početnost housenek
 Obaleč hrachový - s dozrívání hrachu končí let dospělců a kladení

